

RIM, 22. — Predsednik republike Saragat je danes predelaval v svojstvu predsednika vrhovnega sodnega sveta zasedanje tega organizma, na katerem je imel daljši govor, ko je obravnaval izredno prečca vplašanja sodstva v Italiji.

RAZPRAVA V ZVEZNEM IZVRŠNEM SVETU SFRJ

(Od našega dopisnika)
BEOGRAD, 23. — Zvezni izvršni svet je na današnji seji razpravljao o predlogih za spremembo

stavnik ZDA pri OZN, in ravnatelj proračuna Robert Mayo.

Po prisegi so se ministri zbrali z Nixonom na prvi vladni seji, na kateri so menda obravnavali samo

do izraza, da bi morala Italija povzeti neodvisne pobude za resnično mirno uveljevanje celotnega vprašanja, pri čemer je komunisti Socijalistični voditelj, italijanski

Moše Dajin je iz

Smrt belgijskega ministra Merlota

Organizacij, ki so se ukvarjale z dejavnostmi, ki so bile v interesu države, prevoznostni in obratnosti. Slovenskega vojnega vojske, ki so se ukvarjale z dejavnostmi, ki so bile v interesu države, prevoznostni in obratnosti. Slovenskega vojnega vojske, ki so se ukvarjale z dejavnostmi, ki so bile v interesu države, prevoznostni in obratnosti.

IZJAVE FRANCOSKEGA PREDSEDNIKA

PARIZ, 22. — General de Gaulle je govoril na današnji seji vlade o funkciji državne poglavarja in je dejal: »Pri izpolnjevanju moje

B. B.
VČERAJ V BELI HISI
Svečana misel

Na današnji seji vlade je ministar za gospodarstvo in finance François Ortoli izjavil, da se zaradi razpisov, ki jih bodo objavili v prihodnjih tednih, ne bodo obravnavali predlogov, da bi se spremenile nekatere ključne funkcije po kratki dobi po poteku njegovega mandata. Se je zvezi s pripravo proračuna na leto 1970 stroški posameznih ministrstev strogo omejilo.

Svebodas: „Ne gromas parpaukti“

PRAGA, 22. — Položaj na Českoslovaškem po samosežigu udomita Jana Palacha se iz dneva v dan čedalje bolj zaostruje. edtem ko se v državi množijo v najrazličnejših oblikah prosti potu popuščanju sovjetskim zahtevam, se nadaljuje v pri poročanju o razvoju politične in ekonomske krize v državi. Zmesevale v notranja politična vprašanja. Zaradi politične krize pa sta se vrnila v domovino dva izmed najvidnejših predstavnikov napredne vseh. Od tod gesla, letaki, ki so naplerjeni prot našim človešnim ciljem. Od tod tudi sile, ki nimajo elni opraviti z najvišjimi ideali naše domovine.

ie ponovno zavrnil

servativcevi, ki pripadajo t. im. skupini iz Livana, po predmetju češkega glavnega mesta, kjer so se prvič zbrali.

Včerajšnje zasedanje čeških sin-

ZJAVA AMERIŠKEGA VOJAŠKEGA GLASNIKA V SAJGONU

Bestreljena nad Južnim Vietnamom

SAJGON, 22. — Medtem ko se v Parizu štiri delegacije privlačijo na prihodnji sestanek mirovnih pogajanj, ki bo v soto, 25. januarja, se vojska dejavnost v Vietnamu nadaljuje z znanjanskim zagonom. Po vsem Južnem Vietnamu se nadaljuje napredni med ameriški in južni vojski. Na severu pa spet prišlo do ponovnega, po vrstnem redu četrtega samostojnega. Mladci zaporniki Frančisk Bogyi, ki je zaradi krave ponovno bil zaprt v Leopoldovu, se je večera noči zbežal.

Veličasten sprejem

režnjev je v kratkem govoru poudaril velik uspeh ameriških in sovjetskih vesoljcev - Članek akademika Sedova

ter polet *«Sojuz»* in *«5»* nov važen korak človeštva na poti osvaja-
nja neznanega sveta v vesolju.
Brežnjev je na kratko govoril o
poletu dveh *«Sojuzov»* (z imeni *«*

so javili, da je Kosigin na
ustu. Ademek Leonir Sedov objavlja
članek, v katerem pravi, da je
vprašanje laboratorijev na tiru o-
koli Zemlje sedaj rešeno. Dodaja,
da, tehnično sestavljajo
vseposlavitelj sukovm med pogaja-
ci, ki bodo obrazložili svoja stan-
dja o bistvenih problemih, ki jih
bo treba reševati.

Na sobotnem sestanku bodo pri-
stojni organi razpravljali o komu-
nistih pred tragičnimi dogodki v
Prazu.

V njem je rečeno, da je strati-
ca na veriga samomorov pretresla Ce-
skoslovsko. Italijanski komunisti

je čakalo 6000 oseb. Proslavo v
milju je začel tajnik moskovske
zvezne organizacije Grišin. Govor
je zatem poveljal ključ »Soyuz
vsega, na čem se ostali ujedini-
mo«.

ie ponovno zavrnil

servativcevi, ki pripadajo t. im. skupini iz Livana, po predmetju češkega glavnega mesta, kjer so se prvič zbrali.

Včerajšnje zasedanje čeških sin-

ZJAVA AMERIŠKEGA VOJAŠKEGA GLASNIKA V SAJGONU

Bestreljena nad Južnim Vietnamom

SAJGON, 22. — Medtem ko se v Parizu štiri delegacije privlačijo na prihodnji sestanek mirovnih pogajanj, ki bo v soto, 25. januarja, se vojska dejavnost v Vietnamu nadaljuje z znanjanskim zagonom. Po vsem Južnem Vietnamu se nadaljuje napredni med ameriški in južni vojski. Na severu pa spet prišlo do ponovnega, po vrstnem redu četrtega samostojnega. Mladci zaporniki Frančisk Bogyi, ki je zaradi krave ponovno bil zaprt v Leopoldovu, se je večera noči zbežal.

Veličasten sprejem

režnjev je v kratkem govoru poudaril velik uspeh ameriških in sovjetskih vesoljcev - Članek akademika Sedova

ter polet *«Sojuz»* in *«5»* nov važen korak človeštva na poti osvaja-
nja neznanega sveta v vesolju.
Brežnjev je na kratko govoril o
poletu dveh *«Sojuzov»* (z imeni *«*

so javili, da je Kosigin na
ustu. Ademek Leonir Sedov objavlja
članek, v katerem pravi, da je
vprašanje laboratorijev na tiru o-
koli Zemlje sedaj rešeno. Dodaja,
da, tehnično sestavljajo
vseposlavitelj sukovm med pogaja-
ci, ki bodo obrazložili svoja stan-
dja o bistvenih problemih, ki jih
bo treba reševati.

Na sobotnem sestanku bodo pri-
stojni organi razpravljali o komu-
nistih pred tragičnimi dogodki v
Prazu.

V njem je rečeno, da je strati-
ca na veriga samomorov pretresla Ce-
skoslovsko. Italijanski komunisti

je čakalo 6000 oseb. Proslavo v
milju je začel tajnik moskovske
zvezne organizacije Grišin. Govor
je zatem poveljal ključ »Soyuz
vsega, na čem se ostali ujedini-
mo«.

Opozicija grškemu vojaškemu režimu se vedno bolj širi

17 komunistov in rodoljubov pred atenskim vojaškim sodiščem

Obtoženci, kljub možnosti smrtne kazni, javno izpovedujejo svoje ideje in nasprotovanje režimu

ATENE, 22. — Devet oseb, vsi mladi med 20. in 30. letom, so danes priglani pred atensko vojaško sodišče pod obtožbo terorističnih dejanj, protidržavne propagande, ščuvanja k uporu in poskusa prevrata sedanjega režima. Obtožnica imenuje vse obtožence »nevarne komuniste«, ki so prišli na zatožni klopi na podlagi izrednega zakona št. 509, ki so ga izdali med civilno vojno 1945. leta. Na podlagi tega zakona lahko vse obsojijo na smrtno kazen.

Vse obtožence, šest moških in tri ženske, obtožujejo, da pripadajo ilegalni oporniški organizaciji »Patriotična fronta«. Predsednik vojaškega sodišča je med čitanjem obtožnice navedel pet mladeničev kot glavne krivce bombnega napada 30. novembra 1967. leta, ki je na neki atenski ulici povzročila smrt 25-letne ženske. Glavni obtoženci so 25-letni študent Dimitrios Dariohtakis, 29-letni scenograf Sotirios Anastasiadis, ki je pripadal komunistični mladini, 31-letni delavec Christos Petropoulos in 23-letna študentka Maria Kallergzi. Vsi ostali pa so obtoženi tiskanja in razdeljevanja ilegalnih časopisov, pisanja gesel po zidovih in prevratnega delovanja. Policija išče še tri osebe, ki pripadajo »Patriotični fronti« in za katere je razpisala nagrado.

Poleg devetih mladenčev se morata zagovarjati pred istim sodiščem še dve skupini oseb, skupno osem, ki jih obtožujejo »komunističnega in protidržavnega delovanja«. V prvi skupini sta 37-letni tiskar Pericle Rodakis in 45-letni brat bivšega komunističnega poslanca v zadnji grški poslanski zbornici Paolo Nefeludes. Oba obtožujejo, da sta bila člana ilegalne prokomunistične organizacije »Patriotična fronta«, katere naloga je bila zrušiti režim in pripraviti lažne potne liste. Pet obtožencev pa pripada drugi ilegalni organizaciji »Rigas Ferraios« (ime heroja osvobodilne borbe) in jih obtožujejo, da so »od novembra 1967 do februarja 1968 skušali s prevratnim delovanjem vzpostaviti politično upravo, ki bi bila odvisna od komunistične partije«. Proces proti 17 obtožencem bo trajal nekaj dni. Danes zjutraj je državni tožilec

ob zaključku prvega dela razprave zahteval za dva obtoženca dosmrtno ječo: za Nefeludesa, o katerem je tožilec rekel, da je »nevaren komunist, protisocialen element in plačanec sovjetskega komunizma« ter za »znanega komunističnega upornika« Rodakisa.

Cerprav sta oba obtoženca zavrnila vse obtožbe, nista zanikala pripadnosti komunistični stranki in sta potrdila, da sta voditelja ilegalne organizacije, ki je prevzela naloge razpuščene stranke skrajne levice EDA. »Sem komunist in proti sedanjemu režimu. Če me boste obsodili pomeni, da ste sovražniki moje ideje« je hkrati zavrnil v obraz petim vojaškim sodnikom Nefeludes. Grški patriot je za svojo idejo prejel že težke kazni: 1948. leta ga je vojaško sodišče zaradi istih obtožb obsodilo celo na smrt.

Sodišče je nočjo obsodilo študenta Dariohtisa in študentko Tsimbelton »zaradi prevratnega delovanja« na 16 let zapor, tri druge študente pa po pogojno na kazni od 6 mesecev do 2 let ječe. Tožilec je pred obsodbo poudaril nevarnost organizacije »Rigas Ferraios« in je za oba glavna obtoženca zahteval smrtno kazen. Dariohtis je med pričevanjem zavnil vse obtožbe, o katerih je rekel, »da so lažne in da se jih je izmislila policija«. Predsedniku pa je dejal: »Dobro poznam sisteme policije, da si izsilijo priznanja. Med mojim zaslišanjem so mi izdali nohte za noge. Dariohtis je še zanikal, da bi hotel s silo zrušiti vladno. »Hoteli smo«, je dejal »odpraviti sedanji vojaški režim. Naša ilegalna organizacija« je nadaljeval študent, »je legalna. Nezakonita je samo sedanja vlada«.

Študentka Calliopi Tsimbelton je ponosno priznala, da pripada komunistični mladini Lambrakis in je izjavila: »Mi se borimo za vzpostavitev zakonitosti, ki so jo v Grčiji odpravili z vojaškim udarom. Mi nasprotujemo nasilju, vendar se lahko zgodi, da se bo moralo grško ljudstvo v odločilnem gibanju poslužiti oročja«.

Takoj po tem procesu so nadaljevali za razpravo proti drugim »nevarnim komunistom«, med katerimi je tudi študent Dariohtis.

Medtem ko je Nixon slovesno prisegel je policija ostro nastopila proti osebam, ki so demonstrirale proti vojni v Vietnamu

RAI-TV O JUGOSLAVIJI

Druga oddaja ni dosegla ravni objektivnega poročanja

Tudi druga oddaja italijanske televizije, posvečena sedanjemu razvoju v Jugoslaviji predstavlja po mnenju avtorja za razumevanje zapletenega procesa gradnje nove države, socialistične družbe z razvitim notranjim demokratičnim ustrežnim. Toda večeršnja oddaja ni bila brez resnih pomanjklivosti in ni več dosegla ravni objektivnega poročanja, kot jo je prva.

Predsedem gre za vprašanje sistemske samouprave, ki ga vidijo avtorji oddaje samo kot nekako protitež sovjetskemu birokratskemu sistemu in nekako med vrsticami »šalujemo« za večstranskim sistemom.

Iz tega osnovnega vprašanja izhajajo seveda vse pomanjklivosti oddaje, ko je govor o parlamentu, o odnosih med ljudmi in podobnem. Zlasti izrazito netočne, in to celo zgodovinsko netočne, so zahteve, ko je govor o Cerktu, kot da bi bilo v jugoslovanski medvojni in po vojni zgodovini za odnos med »brezbožnimi komunisti« in »brezmadecno Cerktovo«. Tega vtisa celo objektivnejša izjava urednika razširjena hruške katoliške revije »Glas koncila« ne morejo zbrisati. Vendar pa jugoslovanska objek-

tivna stvarnost, izredna odprtost vseh oseb, ki so jih intervjuvali dopisniki RAI-TV, široko obravnavanje precejšnje vprašanje zavestno, ali podzavestno, prehaja zožen okvir oddaje in daje v celoti vzeto količino toliko stvarno sliko stanja, ki prihaja tudi do izraza s posnetkom dramatičnega zasedanja delavsko sveta nekot tovarne, ko so odprla vsa vprašanja in si morajo ljudje sami iskati odgovor.

Brezposelni oče treh otrok
Iz protesta peš iz Arzana do Rima

NEAPELJ, 22. — Sedemindesetletni brezposelni oče treh otrok, Emidio Cozzi iz Arzana, se je odpravil peš proti Rimu. Cozzi, ki se je pred nedavnim vrnil iz Nemčije, si je nadel na rame narbrtnik in spalno vrečo ter se je podal po Via Appia. Na rimenih nosi napis z razlogom, ki ga je napisal peš v Rim: »Sem brezposeln in ne morem najti dela. Pomagajte mi«.

Danes na dražbi »zgodovinski« biser

NEW YORK, 22. — Jutri bodo prodali na dražbi najbolj znani biser v zgodovini, ki ga je baje našel 1550. leta pri Panami neki črnški suženj, katerega so za nagrado osvobodili. Biser, ki ga je nosila hči angleškega kralja, Henrika VIII. Marija Tudor, je vreden od 30 do 50.000 dolarjev (od 18 do 31 milijonov lir), vendar predvidevajo, da ga bodo na dražbi prodali za trikrat večjo ceno.

»ZADEVA MARKOVIĆ« PRED RAZPLETOM?

Delon danes četrtič na zaslišanju

Njegova žena Nathalie se zaradi prezaposlenosti ne bo odzvala vabilu na zasliševanje

PARIZ, 22. — Jutri bo imel preiskovalni sodnik Patard v Versailles težak dan. Sodnik je skoraj prepričan, da se mu bo posrečilo rešiti »zadevo Marković«. Preiskava je hitreje stekla po zaslišanju Françoise Marcantonija, ki so ga pred petimi dnevi aretirali, vendar vse kaže, da bodo morali zabeležiti zastoje, ker se Nathalie Delon, ki je sedaj v Rimu, noče odzvati pozivu komisarja prve letne brigade, ki jo je hotel jutri zaslišati skupno z njenim možem Alainom Delonom. Nathalie Delon je v Rimu, kjer trenutno snemajo film »Sestre«, izjavila, da ne more zaradi zaposlenosti odgovoriti na Pariz. Sicer, je priomnila igralka, je že vse povedala v prvem zaslišanju in je dodala, da se vedno na razpolago francoski sodni oblasti.

V krogih prve letne brigade pravijo, da imajo pričo pravico, da se ne odzovejo pozivu, še posebej, če imajo razlog kot filmska igralka, ki je trenutno zaposlena

pri snemanju. Poudarjajo pa, da bi se lahko poslužili, če bi imeli pričevanje Delonove za neobhodno potrebno, zasliševanja pred italijanskim sodnikom. V tem primeru bi temu zaslišanju prisostvoval častnik francoske sodne policije.

Sodnik Patard bi lahko izstavil (to izkazuje za primer filmske igralke) zaporni nalog in zahteval obenem tudi ekstradiicijo. Ta postopek, ki ga morajo obvezno nateče brigade, ki jo je hotel jutri zaslišati skupno z njenim možem Alainom Delonom. Nathalie Delon je v Rimu, kjer trenutno snemajo film »Sestre«, izjavila, da ne more zaradi zaposlenosti odgovoriti na Pariz. Sicer, je priomnila igralka, je že vse povedala v prvem zaslišanju in je dodala, da se vedno na razpolago francoski sodni oblasti.

Nathalie Delonovo so že dvakrat zaslišali, enkrat celo v priprtem stanju. Njenega moža pa bodo jutri že četrtič zaslišali. Igralec, katerega je policijski častnik, ki mu je prišel poziv na zasliševanje, našel je v gripo v postelji, je izjavil, da bo dal tisku podatke o njegovem zaslišanju. Delon je opozoril na izjavo, ki jih je dal pred dvema mesecema: »Če me bo policija ponovno zaslišala kot pričo« je izjavil, »takoj« obvestil tisk in bi čutil dolžnost, pod pogojem, da ne bi policija izredno zahtevala od mene, da ohranim tajnost, da preko časnikov obvestim javno mnenje tako o vprašanju, kakor tudi o mojih odgovorih«.

V nekem newyorškem skladišču

Orožje, uniforme in nacistične zastave

NEW YORK, 22. — Zvezna policija skuša identificirati osebe, ki so pustile v nekem skladišču manhattanskega okraja v New Yorku nekaj zapovedi z orožjem, nacističnim propagandnim materialom itd.

Ker ni že leto dni nihče plačal ležarine, so uslužbenci skladišča sklenili odpreti zavoje in sestaviti inventar blaga, ki so ga hoteli prodati na dražbi. Zaradi tega so povabili policijo za pričo.

Ko so odprli kovčke in zabojne so vsi presenečeno obstali: v njih je bilo več kot dvajset vrst orožja, tri nacistične zastave s kljukastim križem, dve nacistični uniformi ter precej nacističnega propagandnega materiala, doze hudega strupa, slike je bilo malo občutljiva za hrup, to pa seveda ne pomeni, da je moglo prezreti želje in zahteve druge polovice.

Psiholog Hawel s Plencovega inštituta za psihologijo v Dortmundu je ugotovil med proučevanjem hrupa, da gre s psihološke plat za zelo zapleten problem. Če bi zaradi hrupa trpeli vsi ljudje, bi bil protest mnogo močnejši, dejstvo pa je, da nekateri ljudje naravnost ljubijo hrup, vsaj v določenih oblikah, na primer kot zvočno kuliso pri delu.

Vsakdanje zvoke in šume vsakdo ne le zaznava s slušnimi organi, temveč jih doživlja z vsem bistvom. Iz tega zornega kota je treba po Hawelovem mnenju upoštevati pet vidikov oziroma točk. Na prvem mestu je kakovostno različno doživljanje hrupa pri posameznikih. Občutljivost za razne šume je pri vsakem posamezniku odvisna tudi od njegovega trenutnega razpoloženja in telesnega počutja. Če je nemiren, živčen, je bolj občutljiv za hrup kakor sicer. Med poskusi s prostovoljci je torej treba upoštevati tudi razpoloženje, občutljivost za vreme itd.

Na drugem mestu omenja Hawel občutljivost za hrup v odvisnosti od položaja oziroma kraja. Človek občuti enak hrup drugače v poklicu, v prostem času ali v spanju. Večina ljudi se v poklicu še nekoliko sprijazni z določenim hrupom. Hawel pravi, da jim tisti šumi, ki so v skladu z njihovimi interesi niso v nadlego, zato jih večina niti ne doživljajo kot hrup.

Umski delavci zaznava za pisalno mizo ali pri razmišljanju hrup in razne šume mnogo močnejše kakor pri fizičnem delu. Gre torej za vrsto dejavnosti.

Kot četrti faktor je Hawel upošteval pri svojih raziskavah sestavnost šuma iz posamičnih zvonov in iz zaporedja tonov, njegovo enoličnost ter časovno in kakovostno spre-

Brioni. — Predsednik SFRJ Tito v razgovoru z režiserjem Bulajićem, Silvo Koščino in drugimi igralci, ki nastopajo v filmu »Neretva«

NI NAŠLA PRAVE POTI V REDNO ŽIVLJENJE

Francoska pisateljica Huré zopet za rešetkami

Lačna in brez denarja je kradla v hotelu

PARIZ, 22. — Pisateljica Anne Huré je ponovno v skripicih. Prejšnji petek so jo v Nizzi obsodili zaradi prosjačenja in jo nato izpustili na začasnno svobodo. Sinoti pa so jo na Montpellieru ponovno aretirali zaradi tatvine v nekem mestnem hotelu. »Če 36 ur nisem ničesar zaužila in nisem imela v žepu niti pare«, je izjavila policiji.

Teden pred aretacijo zaradi prosjačenja je Anne Huré že četrtič poskusila napraviti samomor. V nekem hotelu si je v Camnesu je začinila močno dozo usipalnih praškov: kar 38 tablet. Žensko so v zadnjem trenutku rešili in od tedaj je ponovno izgnila brez sledu.

Anne Huré, ki ima 50 let, je čudno bitje. Četrtno svojega življenja je preživela v samostanih, zaporih in v raznih umobolnicah, v ostalih treh četrtinah pa je napravila vse, da je končala v zaporu, kot bi bila svoboda zanjo pretežko breme.

Z 20. leti je stopila v samostan, pet let kasneje pa ga je zapustila. Izgubila je vsako vero. Kasneje je obžalovala to dejanje in je v intervjuju neki literarni reviji izjavila, da bi morala ostati, pa čeprav ni več verovala, »kjer je bila.« »Nobene materialne skrbi, obdobja vredna knjižnica in ves čas, da se je lahko poglabila v probleme, ki me so zanimali« je še dodala razočarana Hurejeva.

Življenju izven samostana se ni mogla privaditi, ker se je morala spoprijeti z materialnimi težavami, ki jim ni bila kos. Ni našla drugega izhoda kot da je izstavila čeke za precejšnje vsote denarja, ki seveda niso imele kritja. Zaradi tega je bila obsojena na sedem let zapor. Kazen je presedela v zaporu v Haguenau, kjer je napisala svoj prvi roman »Les deux moniales«. To delo, ki ji je prineslo nepričakovano in precejšen sloves, se je potegovalo tudi za nagrado Concourt 1932.

Kot priznava pisateljica romanov bi lahko Anne Huré pozabila na preteklost in začela novo, normalno, svobodno in srečno življenje. Kaj ji je onemogočilo to, da ji je težko reči. Dejstvo je, da je v sedmih letih objavila sedem romanov, med katerimi sta bila »La prison«, ki ga je posvetila življenju v jetnišnicah in »La descente aux enfers«, v katerem govori o svojih izkušnjah v umobolnicah.

Toda dvakrat je morala pred sodnika zaradi čekov brez kritja in štikrat se je hotela v obupu odpovedati zanj pretežkemu življenju.

NANTES, 22. — Trije grški mornarji so v nedeljo zapustili trgovsko ladjo »San Michael« in zaprosili krajevne oblasti za politično zaščito. Eden od mornarjev se je kasneje premislil in je zaprosil za turistični vizum, dva pa sta potrdila svoj prvotni sklep.

ŠUMI UČINKUJEJO RAZLIČNO, NEKATERI SO VSEM LJUDEM NEPRIJETNI

Vpliv hrupa pri delu in v domačem okolju

DORTMUND, 23. — Vsak četrti prebivalec modernega velenesta je skorajda občutljiv za hrup. Nadaljšnih 25 odstotkov prebivalcev je zelo občutljivih; iz te skupine tudi izhajajo pozivi na znanstveno-tehnični pohod proti hrupu in nadležnim šumom. Druga polovica prebivalstva se nagiba zdaj na to, zdaj na ono stran. V celnem se zdi, da je malo občutljiva za hrup, to pa seveda ne pomeni, da je moglo prezreti želje in zahteve druge polovice.

Psiholog Hawel s Plencovega inštituta za psihologijo v Dortmundu je ugotovil med proučevanjem hrupa, da gre s psihološke plat za zelo zapleten problem. Če bi zaradi hrupa trpeli vsi ljudje, bi bil protest mnogo močnejši, dejstvo pa je, da nekateri ljudje naravnost ljubijo hrup, vsaj v določenih oblikah, na primer kot zvočno kuliso pri delu.

Vsakdanje zvoke in šume vsakdo ne le zaznava s slušnimi organi, temveč jih doživlja z vsem bistvom. Iz tega zornega kota je treba po Hawelovem mnenju upoštevati pet vidikov oziroma točk. Na prvem mestu je kakovostno različno doživljanje hrupa pri posameznikih. Občutljivost za razne šume je pri vsakem posamezniku odvisna tudi od njegovega trenutnega razpoloženja in telesnega počutja. Če je nemiren, živčen, je bolj občutljiv za hrup kakor sicer. Med poskusi s prostovoljci je torej treba upoštevati tudi razpoloženje, občutljivost za vreme itd.

Na drugem mestu omenja Hawel občutljivost za hrup v odvisnosti od položaja oziroma kraja. Človek občuti enak hrup drugače v poklicu, v prostem času ali v spanju. Večina ljudi se v poklicu še nekoliko sprijazni z določenim hrupom. Hawel pravi, da jim tisti šumi, ki so v skladu z njihovimi interesi niso v nadlego, zato jih večina niti ne doživljajo kot hrup.

Umski delavci zaznava za pisalno mizo ali pri razmišljanju hrup in razne šume mnogo močnejše kakor pri fizičnem delu. Gre torej za vrsto dejavnosti.

Kot četrti faktor je Hawel upošteval pri svojih raziskavah sestavnost šuma iz posamičnih zvonov in iz zaporedja tonov, njegovo enoličnost ter časovno in kakovostno spre-

NAJVEČ JIH PRISTANE V HAVANI

Kot na tekočem traku »ugrabitve« letal

Velik, močan črnc je mimogrede pobral otroka materi iz naročja, ko je hitel po prehodu v letalu, in se preden se je mati dobro zavedla, kaj se je zgodilo, in začela kričati, je bil črnc z otrokom že v pilotski kabini. Tam je črnc povedal, da je otrok talec, in da mora pilot obrniti letalo proti Havani na Kubi in tam pristati. Z blaženim smehljajem je dodal, da odhaja na »srečno in svobodno Kubo«, ker ima dovolj življenja v ZDA. Letalo je pristalo na Kubi in tam so materi vrnili njenega otroka.

To je samo ena izmed — sicer bolj nenavadnih — ugrabitvev potniških letal, ker ugrabitelj ni prišel kot potnik v letalo z orožjem, ampak si ga je »iznajdljivo« omislil med poletom. Materi je ugrabil otroka in z otrokom je ugrabil letalo.

Take letalske ugrabitve so postale lani prava epidemija. Leta 1968 je 26 letal, last letalskih družb iz štirih držav na karibskem območju, moralo spremeniti smer poleta in pristati v Havani zaradi grožnje pilotom ali vsem potnikom v letalu.

Konec leta je bil položaj takšen, da so v Mehiki, od koder je vzletelo največ teh letal, sprejeli zakon, po katerem lahko kaznujejo s pet do dvajset let zapor vsakogar, ki bi »z grožnjami, nasiljem, strahovanjem ali kakršnimi koli drugimi nezakonitimi sredstvi spremenil smer letalov«.

Toda krivica je treba dobiti, sicer mu lahko sodijo samo v vsotnosti. Kubanska vlada ni še vrnila nobenega ugrabljenca, čeprav so ji začeli za predsedati. Zmaj Kubo dostikrat ne vedo niti za njegovo ime. Značilno je, da so do ugrabitve ugrabljali le tista letala, ki so vozila na domačih progah in kjer potnikom ni bilo treba pokazati potnih listov.

V Havani imajo že izdelan postopek, ko pristane ugrabljen letalo. Potnike in pilote lepo sprejmejo in jih peljejo v udoben hotel v letovišču Veradero, kjer po navadi prespijo. Naslednjega dne odletijo v Miami ali Mexico City. Letalo vrnejo po najhitrejši poti, letalska družba, lastnica ugrabljenega letala, pa dobi račun za pristaneke, oskrbo gostov, gorivo in vse druge stroške, ki so se nabrali. Skoraj ovek je pripomniki, da lastnica letala hitro poravnava stroške, da bi le dobila letalo nazaj.

Kdo so ugrabitelji? Razen enega samega primera, ko je neki ameriški lahkoživec, ki je zabredel v hude dolge in v zraku ugrabil letalo, da bi ušel v Havano, so skoraj vsi ugrabitelji državljani ZDA ali latinskoameriških držav, ki želijo priti na Kubo iz političnih razlogov. Na Kubo je namreč težko priti, ker nima diplomatskih odnosov z nobeno drugo državo na zahodni polobli kot samo z Mehiko. Gre torej za nekakšen tragičen in nevaren avtopost s to razliko, da je ugrabitelj sam potnik.

To je bilo po atentatu palestinskih komandosov na atenskih letališčih, eden mrtvec, eden ranjen in po povračilnem udaru izrael na bejrutskem letališču, kjer je lo uničenih trinajst letal. Palestinski komandosi so dobro izračunali, da bi izrael najbolj ranili zrakom.

V zadnjih primerih je šlo za botaze, toda kje je resnična meja med ugrabitvijo in sabotažo? Ugrabitve se lahko vsak hip vrže v sabotažo in tragedijo.

In kakšne so napovedi za 1969? Slabe, če bi sodili po desetih dneh januarja. V teh dneh desetih dneh so na karibskem območju veselo nadaljevali bitvami letal: ugrabili so jih torej vsaki drugi dan eno. Ni bo — za začetek.

50 LET PO ZLOČINU

V Berlinu so aretirali morilca komunističnih voditeljev Liebknechta in Luxemburgove

BERLIN, 22. — Državno pravno sodišče v Berlinu je jutra zaporni nalog proti bivšemu tanzu Pabstu, ki ga doživljajo komunistični voditelji Liebknechta in Rose Luxemburg.

Voditelja Spartakunda (komunistična partija) so ugrabili januarja 1919. leta ko so ju iz hotela Eden v berlinske Moabit. Ukaz za streljanje na Pabst.

Pankowske oblasti so po 50. obletnici zločina uvedle preiskavo bivšemu polkovniku Weissvornu in bivšemu podčastniku Chonu, ki ju obtožujejo sodelovanja pri umoru.

Bodo ženske navdušene? Forquet jim je pripravil večerne obleke, ki so prikladne za vse letne. Bolj jim bo vroče, bolj se bodo slačile.

SINDIKALNE IN PARLAMENTARNE FUNKCIJE - NEZDružljive

Še korak naprej na poti k sindikalni enotnosti

Pozitivna mnenja sindikalnih voditeljev - Ugodne perspektive sindikalnega razvoja v letu 1969 - Proces za doseg avtonomije

Pred kratkim se je tudi CISL odločil za sprejetje načela o nezdržljivosti sindikalnih in parlamentarnih funkcij. Prihodnji kongres pa bo moral sklop, ki ga je zdaj sprejel glavni svet, potrditi in ga začeti uveljavljati v praksi. Sprejetje je bil po dokaj dolgi in vroči razpravi, med katerimi so oni, ki so zagovarjali "nezdržljivost", v začetku bili v manjšini, končno pa so zmagali. Generalni sekretar CISL Novella je ta uspeh pozdravil z velikim zadovoljenjem, ker da poudarja in potrjuje pravilnost obveznosti, sprete 10. julija lani od strani vodstva CGIL, da bo na prihodnjem kongresu predlagalo sprejetje določene, zavednega operativnega sklepa, se zlasti pa, ker da se ena njegovih osnovnih in mora roditi dohodna trdna enotna obveznost glede odkrivanja vse bolj učinkovitih ter odločilnih novih ob-

lik prisotnosti sindikalnih organizacij v družbi.

V tem smislu so se bili izrazili tudi ostali sindikalni voditelji CGIL - n.p.r. Mosca in Montagnani - pa tudi sama CISL, začeni od Cavazzali in drugih. Na sklop o nezdržljivosti sindikalnih in parlamentarnih funkcij gledajo pač kot na nov korak na poti do avtonomije in sindikalne enotnosti, sam boji okrog tega pa dokazuje, da če v zvezi s tem po eni strani obstoje številne težave in zapreke tako zunaj kot znotraj samih sindikalnih organizacij, pa po drugi z vse tehnejšimi elementi potrjuje možnosti razvoja in uveljavitve delavskih enotnosti na vseh ravneh.

Sindikalno gibanje v Italiji koraka z nezdržljivim korakom proti svojim smotrom, med katere sodi - in ne več zgolj kot ugodno upanje - tudi doseg organske enotnosti.

S takimi perspektivami se začne novo leto 1969. In vsi, ki so jim pri srcu interesi delavcev in pa bodočnost demokracije ter njene razvoja, se ob tem lahko samo veselijo. Z enotnostjo se namreč krepi pomembnost in moč množice tako na delovnih mestih kot izven njih, obenem s tem pa se tudi večja možnost rešitve najsi bo številnih majhnih kot tudi velikih problemov, ki danes tarejo delavce, majhne kmetje, uradnike, tehnike, težake in druge.

Nedavna zgodovina sindikalnega gibanja na neizpolnjen način potrjuje to resnico. Kakor se je proces enotnosti in avtonomije s svojimi sončnimi in senčnimi platmi vse bolj razvijal, tembol se je tudi krepila in razvijala baka za boljše medse, za bolj človeške razmere, vse do velikega spopada okrog vprašanja medne diskriminacije, do stavk za odpravo "con-skih področij" in zahtev za izboljšanje pokojnin, za zmanjšanje brezposelnosti, razorožitev policije itd.

Dnevi, ki so neposredno za nami, so dokaj natančno osvetlili pomen tega velikega in nezdržljivega sindikalnega gibanja, ki za njema vsa delovna mesta, obsežna področja, celo pokrajine.

Stavkali so tekstilisti Marzottovih podjetij, tramvajski nameščenci v Rimu in Milanu, kovinarji v Trstu, industrijski delavci v desetih in desetih severnih pokrajin, a tudi v srednjih predelih in na jugu države. Razloge za to gre iskati v specifičnih razmerah nekaterih podjetij (kar zadeva Marzottove delavce in tramvajski nameščence), kakor tudi v znanjih splošnih in ekonomskih pogojih, kot n.p.r. v Trstu v zvezi z načrtnim uničevanjem njegovih gospodarskih in socialnih struktur.

Proces za doseg avtonomije in enotnosti sindikalnega gibanja ima svoj smisel predvsem glede na to, da predstavlja neobhodno potrebo in pogoj za nadaljnji razvoj borbe. Obenem predstavlja tudi element potrebne preverjanja, odkrivanja hkrati nove razloge za ustvarjanje nadaljnjih pobud, ki naj bi vodile do "zelenega smotra". Uveljavitev načela "nezdržljivosti" in njegovo praktično izvajanje v procesu nadaljnega dela vsakega tudi ustrezno za teženja za doseg postavljenih nalog. Sprito tega gre ta uspeh pozdraviti kot enega največjih korakov na poti proti neki bolj izpolnjeni in razviti sindikalni avtonomiji ter enotnosti. Za to so res bila potrebna dolga leta vztrajnega dela, potrpežljivosti in tudi ravnateljstva, toda razvoj gre tudi na tem področju svojo pot in nihče si ne more domisljati, da ga bo lahko zaustavil.

Proces za doseg avtonomije in enotnosti sindikalnega gibanja ima svoj smisel predvsem glede na to, da predstavlja neobhodno potrebo in pogoj za nadaljnji razvoj borbe. Obenem predstavlja tudi element potrebne preverjanja, odkrivanja hkrati nove razloge za ustvarjanje nadaljnjih pobud, ki naj bi vodile do "zelenega smotra". Uveljavitev načela "nezdržljivosti" in njegovo praktično izvajanje v procesu nadaljnega dela vsakega tudi ustrezno za teženja za doseg postavljenih nalog. Sprito tega gre ta uspeh pozdraviti kot enega največjih korakov na poti proti neki bolj izpolnjeni in razviti sindikalni avtonomiji ter enotnosti. Za to so res bila potrebna dolga leta vztrajnega dela, potrpežljivosti in tudi ravnateljstva, toda razvoj gre tudi na tem področju svojo pot in nihče si ne more domisljati, da ga bo lahko zaustavil.

Pojav neprestane črpanja tal, ki smo mu rekli osiromaševanje tal, se izvaja na skoraj vseh ob delovnih površinah na svetu. Znanstveniki poudarjajo, da naši Zemlji grozi katastrofa, ker se vsa biosfera katastrofalno neracionalno in ne razumno izkorišča. Prirodno ravnanje je že hudo ogroženo, bogastva zemeljske skorje pa se manjšajo s tolikšno naglico in do tolikšne ravni, da se ta bogastva ne morejo več nadoknaditi ali obnovljati. Že pred dvesto leti je Nemec Justus Liebig objavil naslednje, da "Zemlja mora vrati tisto, kar smo ji odvzeli". Na osnovi te zahteve je človek prisiljen najprej do odkritja in nato do uporabe umetnih gnojil, toda danes smo že tako daleč, da kljub milijonom, stotinam milijonov ton umetnih gnojil, ki se vsako leto vračajo Zem-

lj, obdelovalne površine ne dobijo vsega nazaj in postajajo iz dneva v dan bolj siromašne, bolj izčrpane, zato manj rodne.

Nekontrolirani posegi človeka in velike motnje v prirodnem ravnanju vodijo v uničenje bogastva, ki mu že ni več pomoči. Z uničevanjem posameznih vrst živali mislimo predvsem metesa, pa tudi ptic in divjadi s pomočjo najrazličnejših kemikalnih sredstev, je človek že krepko porušil ekološko ravnotežje, kar začenja ogrožati že sam obstoj ljudi na področju, ki so v tem primeru sli najbolj daleč. Ne bomo tu navedli vseh možnih in morda tudi pomembnejših primerov, navedli pa bomo le tiste, ki so najbolj znani: spomnimo se na invazijo zajcev v Avstraliji, na množično razmnoževanje mungosov na dalnjskih otokih, na "poplavo" miši v okolici Foče, Gorazde, Kalinovika in drugih krajev v Bosni pred drugimi leti.

Nešteto je primerov, da so nekdo podna in bogata področja daleč malo manj kot pušče ali vsaj občutna zemljišča, ki jim tako rekoč ni več rešitve, ko si je malone že nemogoče zamisliti, da bi tem področjem ponovno vrnilo staro rastlinsko bogastvo. S tem da je človek sekal gozdove, da je gradil jezove in ponekod spreminjal na videz neplodna tla v plodna, celo s tem da je melioriral močvirja in tudi s tem da namaka sušna področja, je človek tako globoko posegel v ravnotežje prirode, da je porušil doseženi red in s tem ustvaril in vedno boljše, v resnici pa mnogo bolj nevarne stanje. Mnogi veličastni tehnični podvigi, se posebej pa morebitna izvedba nekaterih daljnosežnih načrtov, bi se bolj pogosto v to ravnotežje, ki se je ustvarjalo milijone in milijarde let, seveda z ustreznimi posledicami. Racionalno, da ne bi, kar ga bomo omenili ostal le na papirju, vendar ga bomo vseeno navedli, kajti radi se je v glavah strokovnjakov in če bo človek na daljavo po tej poti, bi znal pri tudi do uresničitve tega na prvi pogled grandioznega, dejanske pa zelo nevarnega načrta. Obstaja namreč načrt, da bi z velikim sklopom jezm zapli Gibraltarsko ozino, nato bi zapli Sueski prekop ter tudi Dardanele in nato bi Sredozemsko morje izsušili. Seveda ne gre za celotno izsušitev Sredozemskega morja, vendar pa za pridobivanje velikanskih obdelovalnih površin, ki bi prebivalstvu obalnih dežel koristile. To pa bi privedlo do drastičnih sprememb klime v vsej

Evropi, ki bi tudi v Sredozemlju postala megostoljuba, kot so se izrazili.

Ce gornja dva načrta spadata že v fantastiko, vse bolj reni so pa problemi s konkretno stvarnostjo, z dejanskim današnjim svetom. Vsaka država teži po čim večjem razvoju svoje industrije. In tu ni kaj reči, močnejša je industrija, bogatejša je življenje. In vendar so znanstveniki v Parizu rekli, da je v tem naj-večji nevarnosti, ki grozi človeštvu. Nevarnost izhaja iz vedno večjih količin plinov in drugih ekemikalnih odpadkov, ki bodo privedli do - zadušitve življenja na Zemlji zaradi vedno večjih količin kisline in vedno večjih količin ogljikovega dioksida v zraku.

Ravnotežje med tema osnovnima elementoma v ozračju vdrzujejo rastlinstvo in drobnogizivke. Kakor je znano, rastlinstvo vsrkava ogljikov dioksid, oddaja pa kisik. Zelenne površine Zemlje predstavljajo nekakšen močilen filter. Drugi element v tem procesu so drobnogizivke v vodah in morjih, ki po nekaterih ugotovitvah vsrkajo glavni del tega procesa presnavljanja. Toda vse kaže, da se stekajo iz industrijskih držav v morja, nosijo s seboj dnevno na tisoče, celo desetisoče ton raznih kemikalnih elementov, v glavnem strupov, ki te mikroorganizme uničujejo. Na celinah imamo že na desetine rek in jezer, ki so že povsem mrtvi, ker ni v njih možno nikakršno življenje, celo rastlinstvo ni več v njih, o raznih mikroorganizmih pa že ni več govora. Ta "mrtvica" se opazja tudi na širših področjih obzernih morij, na področjih, ki se vedno bolj širijo.

Zelo pomemben element, ki ruši doseženo ravnotežje in ki bo privedel do vedno večje sušnosti, sta ljudje in vse živih bitij, ki dim iz tovarn in izpušnih cevi dvosta in več milijonov avtomobilov, ki jih bo v kratkem 300 milijonov itd., tako da bo v zraku začelo primanjkovati kisika. Hkrati pa se bo "odprl" tudi prehod velikanskim količinam sončnih žarkov in to prvenstveno najbolj toplih in najbolj nevarnih žarkov, ki bodo zemeljsko površino vedno bolj segrevali, tako da se bodo zelo naglo in drastično spremenile življenjske razmere.

Omenili smo že tudi spreminjanje flore na Zemlji. Gre za sečnje gozdov, da bi pridobili več obdelovalne površine, ki naj bi dala več hrane. S tem pa se ustvarjajo vsi pogoji za tako imenovano erozijo. Ne gre za proces, ki bi bil od večarja. Ta proces se kaže in postaja vedno bolj izrazit

OVEN (od 21.3. do 20.4.) Nekdo se vam bo postavil po robu, a ga privede do vedno več sušnosti. SKORPIJON (od 21.3. do 21.4.) Nekdo se vam drži kot senca, njegovi nameni pa niso najbolj čisti. Ne ka vašo simpatija se vas pogostoma spominja.

STRELEC (od 22.1. do 21.2.) Če boste še kaj dolgo omahovali, boste zamudili tako priložnost, da vam bo večno žal zanjo. Zabavajte se boste kot še nikoli.

KOZOROG (od 22.2. do 20.3.) Izkusnja, ki ji boste podvrženi, bo zelo huda, vendar jo boste uspešno premagali. Nekdo vam stalno postavlja nogo, zdaj ga boste odkrili.

VODNAR (od 21.1. do 19.2.) Prvič ni sl, skušajte ponovno, zakaj vse kaže, da vam bo uspelo. V družbi niste zaželeni, ker preveč jamrate.

RIBI (od 20.2. do 20.3.) Zadovali se boste z manjšim dobičkom in stalnim poslom kot pa narobe. Sreča se vas bo dotaknila na krajšem sprehodu.

TEHTNICA (od 23.9. do 22.10.)

Slika iz opere «Katarina Izmajlova» sovjetskega skladatelja Dmitrija Šostakoviča, s katero prihaja v goste v Kulturni dom zagrebška Opera jutri in pojutrišnjem zvečer in v nedeljo popoldne.

MNENJE 300 ZNANSTVENIKOV NA ZASEDANJU UNESCO V PARIZU

Z naporu za bogato življenje danes človek koplje grob bodočim rodovom

Obdelovalne površine postajajo vedno bolj siromašne - Prirodno ravnotežje je že marsikje porušeno - Nekateri primeri, ki so nam bližji in zato znani

O posameznih problemih, ki jih bomo omenili, smo sicer že pisali in vsakokrat ugotavljali, da si človek s svojim izrednim tehničnim razvojem ustvarja udobnejše, bolj bogato, skratka lepše življenje, hkrati pa si koplje tudi grob. Danes se bomo k tej problematiki vrnil v zvezi z ugotovitvami, ki so prišle strnjeno na dan na prav gotovo zelo kvalificiranih zasedanjih, na svetovni konferenci izvedenci, ki ga je pred vodil sklical Unesco v Parizu in kjer je bilo ugotovljeno, da "Zemlja je v nevarnosti in stalno obuboženje njenih tal bo privedlo do zelo hudih posledic za vse človeštvo, vsekakor že za bližnje generacije".

Kakor vidimo, gre za resno opozorilo, ki ga je izrazilo 300 znanstvenikov z vsega sveta, ki so sicer priznali, da si sedanjí človek ustvarja blaginjo, vendar pa na račun že bližnjih bodočih generacij. Ustavimo se pri nekaterih ugotovitvah.

Pojav neprestane črpanja tal, ki smo mu rekli osiromaševanje tal, se izvaja na skoraj vseh ob delovnih površinah na svetu. Znanstveniki poudarjajo, da naši Zemlji grozi katastrofa, ker se vsa biosfera katastrofalno neracionalno in ne razumno izkorišča. Prirodno ravnanje je že hudo ogroženo, bogastva zemeljske skorje pa se manjšajo s tolikšno naglico in do tolikšne ravni, da se ta bogastva ne morejo več nadoknaditi ali obnovljati. Že pred dvesto leti je Nemec Justus Liebig objavil naslednje, da "Zemlja mora vrati tisto, kar smo ji odvzeli". Na osnovi te zahteve je človek prisiljen najprej do odkritja in nato do uporabe umetnih gnojil, toda danes smo že tako daleč, da kljub milijonom, stotinam milijonov ton umetnih gnojil, ki se vsako leto vračajo Zem-

lj, obdelovalne površine ne dobijo vsega nazaj in postajajo iz dneva v dan bolj siromašne, bolj izčrpane, zato manj rodne.

Nekontrolirani posegi človeka in velike motnje v prirodnem ravnanju vodijo v uničenje bogastva, ki mu že ni več pomoči. Z uničevanjem posameznih vrst živali mislimo predvsem metesa, pa tudi ptic in divjadi s pomočjo najrazličnejših kemikalnih sredstev, je človek že krepko porušil ekološko ravnotežje, kar začenja ogrožati že sam obstoj ljudi na področju, ki so v tem primeru sli najbolj daleč. Ne bomo tu navedli vseh možnih in morda tudi pomembnejših primerov, navedli pa bomo le tiste, ki so najbolj znani: spomnimo se na invazijo zajcev v Avstraliji, na množično razmnoževanje mungosov na dalnjskih otokih, na "poplavo" miši v okolici Foče, Gorazde, Kalinovika in drugih krajev v Bosni pred drugimi leti.

Nešteto je primerov, da so nekdo podna in bogata področja daleč malo manj kot pušče ali vsaj občutna zemljišča, ki jim tako rekoč ni več rešitve, ko si je malone že nemogoče zamisliti, da bi tem področjem ponovno vrnilo staro rastlinsko bogastvo. S tem da je človek sekal gozdove, da je gradil jezove in ponekod spreminjal na videz neplodna tla v plodna, celo s tem da je melioriral močvirja in tudi s tem da namaka sušna področja, je človek tako globoko posegel v ravnotežje prirode, da je porušil doseženi red in s tem ustvaril in vedno boljše, v resnici pa mnogo bolj nevarne stanje. Mnogi veličastni tehnični podvigi, se posebej pa morebitna izvedba nekaterih daljnosežnih načrtov, bi se bolj pogosto v to ravnotežje, ki se je ustvarjalo milijone in milijarde let, seveda z ustreznimi posledicami. Racionalno, da ne bi, kar ga bomo omenili ostal le na papirju, vendar ga bomo vseeno navedli, kajti radi se je v glavah strokovnjakov in če bo človek na daljavo po tej poti, bi znal pri tudi do uresničitve tega na prvi pogled grandioznega, dejanske pa zelo nevarnega načrta. Obstaja namreč načrt, da bi z velikim sklopom jezm zapli Gibraltarsko ozino, nato bi zapli Sueski prekop ter tudi Dardanele in nato bi Sredozemsko morje izsušili. Seveda ne gre za celotno izsušitev Sredozemskega morja, vendar pa za pridobivanje velikanskih obdelovalnih površin, ki bi prebivalstvu obalnih dežel koristile. To pa bi privedlo do drastičnih sprememb klime v vsej

Evropi, ki bi tudi v Sredozemlju postala megostoljuba, kot so se izrazili.

Ce gornja dva načrta spadata že v fantastiko, vse bolj reni so pa problemi s konkretno stvarnostjo, z dejanskim današnjim svetom. Vsaka država teži po čim večjem razvoju svoje industrije. In tu ni kaj reči, močnejša je industrija, bogatejša je življenje. In vendar so znanstveniki v Parizu rekli, da je v tem naj-večji nevarnosti, ki grozi človeštvu. Nevarnost izhaja iz vedno večjih količin plinov in drugih ekemikalnih odpadkov, ki bodo privedli do - zadušitve življenja na Zemlji zaradi vedno večjih količin kisline in vedno večjih količin ogljikovega dioksida v zraku.

Ravnotežje med tema osnovnima elementoma v ozračju vdrzujejo rastlinstvo in drobnogizivke. Kakor je znano, rastlinstvo vsrkava ogljikov dioksid, oddaja pa kisik. Zelenne površine Zemlje predstavljajo nekakšen močilen filter. Drugi element v tem procesu so drobnogizivke v vodah in morjih, ki po nekaterih ugotovitvah vsrkajo glavni del tega procesa presnavljanja. Toda vse kaže, da se stekajo iz industrijskih držav v morja, nosijo s seboj dnevno na tisoče, celo desetisoče ton raznih kemikalnih elementov, v glavnem strupov, ki te mikroorganizme uničujejo. Na celinah imamo že na desetine rek in jezer, ki so že povsem mrtvi, ker ni v njih možno nikakršno življenje, celo rastlinstvo ni več v njih, o raznih mikroorganizmih pa že ni več govora. Ta "mrtvica" se opazja tudi na širših področjih obzernih morij, na področjih, ki se vedno bolj širijo.

Zelo pomemben element, ki ruši doseženo ravnotežje in ki bo privedel do vedno večje sušnosti, sta ljudje in vse živih bitij, ki dim iz tovarn in izpušnih cevi dvosta in več milijonov avtomobilov, ki jih bo v kratkem 300 milijonov itd., tako da bo v zraku začelo primanjkovati kisika. Hkrati pa se bo "odprl" tudi prehod velikanskim količinam sončnih žarkov in to prvenstveno najbolj toplih in najbolj nevarnih žarkov, ki bodo zemeljsko površino vedno bolj segrevali, tako da se bodo zelo naglo in drastično spremenile življenjske razmere.

Omenili smo že tudi spreminjanje flore na Zemlji. Gre za sečnje gozdov, da bi pridobili več obdelovalne površine, ki naj bi dala več hrane. S tem pa se ustvarjajo vsi pogoji za tako imenovano erozijo. Ne gre za proces, ki bi bil od večarja. Ta proces se kaže in postaja vedno bolj izrazit

OVEN (od 21.3. do 20.4.) Nekdo se vam bo postavil po robu, a ga privede do vedno več sušnosti. SKORPIJON (od 21.3. do 21.4.) Nekdo se vam drži kot senca, njegovi nameni pa niso najbolj čisti. Ne ka vašo simpatija se vas pogostoma spominja.

STRELEC (od 22.1. do 21.2.) Če boste še kaj dolgo omahovali, boste zamudili tako priložnost, da vam bo večno žal zanjo. Zabavajte se boste kot še nikoli.

KOZOROG (od 22.2. do 20.3.) Izkusnja, ki ji boste podvrženi, bo zelo huda, vendar jo boste uspešno premagali. Nekdo vam stalno postavlja nogo, zdaj ga boste odkrili.

VODNAR (od 21.1. do 19.2.) Prvič ni sl, skušajte ponovno, zakaj vse kaže, da vam bo uspelo. V družbi niste zaželeni, ker preveč jamrate.

RIBI (od 20.2. do 20.3.) Zadovali se boste z manjšim dobičkom in stalnim poslom kot pa narobe. Sreča se vas bo dotaknila na krajšem sprehodu.

TEHTNICA (od 23.9. do 22.10.)

OB STALNI RAZSTAVI, KI SO JO ODPRELI NA REKI

Tisoč let glagolske kulture na področju Kvarnera in Istre

Korenine kulture Hrvatov v Istri - Dokaz kulturne samozvesti

Ob 25. obletnici sklepa za priključitev Istre k Jugoslaviji je znanstvena biblioteka ob sodelovanju reškega oddelka za zgodovino umetnosti akademije znanosti in umetnosti priredila na Reki razstavo glagolice. Pri organiziranju razstave so sodelovali dr. Wando Ekl, dr. Branko Fučić, inž. arh. Igor Emil in drugi. Gre za trajno razstavo, ki bi jo mogli, kot je zapisal Vladimir Maleković, smatrati za - muzej glagolice.

Kakor pravijo organizatorji razstave, ta ni polemika, pač pa informativna, ilustrativna in dokumentarna. Z dokazi je bilo namreč treba potrditi, da je glagolica, kot izvorna slovanska pisava, doživela svoj največji razcvet na Kvarneru in v Istri, torej v najneposrednejšem stiku z Zahodom in z latinjsko kulturo in da je skozi celo tisočletje predstavljala temelje nacionalne kulture Hrvatov. Spomeniki in dokumenti ki se začnejo z 11. stoletjem in nastajajo vse do 19. stoletja, potrjujejo tisočlet-

no življenje hrvatske glagolske pisemenosti na tem področju.

Na razmejitvenih črtah med bizantinskimi in zahodnorimskimi imperalnimi interesi, na meji med grško in latinsko kulturo je glagolica dolga stoletja videl izraz hrvatske kulture in se pojavlja v vseh možnih oblikah ter prodira v vse oblike hrvatskega življenja.

Ze najstarejši glagolski spomeniki na Istrskem polotoku hkrati dokazujejo kulturno-politični odpor hrvatskega ljudstva na tem področju, pa tudi njegovo moč vsrkavanja, sprejemanja evropske kulture, ki jo najde na tem področju, vendar tako, da ostane to, kar je bilo, da se namreč ne odtuji. Ta ko imenovana Valunska pisica iz 11. stoletja ima dvojčični napis, napisan v hrvatski glagolici in v latinskih črkah, tako imenovani Plominski napis pa nosi poleg latinskega tudi rustični srednjeveški relief, ki je nastal po zgledu okrasov na rimskih sarkofagih, na rimskih grobnicah.

Toda glagolska kultura je ves čas dokazovala in tudi danes dokazuje avtonomno ustvarjalnost, ki se kaže v drobni silikah, ki spremljajo razvoj pisane in se odlikujejo z bogastvom antropomorfnih in zoomorfnih oblik. Hrvatski glagolski kodeksi iz Istre, Hrvatskega Primorja, s Kravice in drugod, so sicer nastali v težkih razmerah, v kakršnih je živela tedaj glagolska kultura, in vendar ta doba neguje tudi figurativno mišljenje in razne okrase ves čas vse do 15. stoletja, ko je glagolska kultura prišla do svojega vrhunca v znanem mislu iz leta 1462.

Reška razstava, ki se nobena doslej, dokazuje samozvest glagolske kulture. Sicer sprejema oblike kulture, ki jo je našla na kraju samem, ki tudi sprejema del importirane kulture, vendar vse to tedaj glagoljš brez slehernega kompleksa podreja svojemu načinu pismenosti ali pisanega izražanja in med gotokimi kapitali in loki so nastali tudi napisi v hrvatski glagolici. Glagolica se pojavlja na cerkvenih portalih, celo na samem oltarju. Glagolica nahajamo na grafičnih freskah in na nagrobnih spomenikih. V stoletju popolne anonimnosti se glagolski umetnik podpisuje v glagolici, kot n.p.r. v Plominu, v Sočeru, v Omišlju, in Krabci in to začneši že z 11. stoletjem.

Glagoljstvo, po tem, kar sedaj vidimo na reški razstavi, pa ni bilo zaprt le v skromni samostane benediktincev in trejrednikov. Razstava nam daje na opogled tudi dokumente ki dokazujejo, da je glagolica služila tudi za posvetno čtivo, da je prodrla v vse življenje in v vse ljudske sloje, da je postala hkrati osnova pri ustvarjanju knjižnega jezika Hrvatov. V glagolski pisavi se je pisalo oporoke, javni spisi, statuti, zakoni, pogodbe, zapiski, pa se tudi vračerstvo, strni, nezmaje. Med tovrstne glagolske zapise moremo prilestiti tudi zapise, ki govore o medicini in nastrojih, pa tudi o prvih začetkih knjezoosti, saj imamo tudi pesmi zapise o glagolskih črkah. Imamo že povesni za beležene v glagolici in knjižnost glagoljstva se oključuje z motivi in skupno zakonitostjo evropske literature, kot sta zapisala Ekl in Fučić.

Vsa ta glagolska kultura je po svojih oblikah in vsebini ustrezala okolju, v kateri je nastala in se hkrati prilagajala zahtevam ljudi, katerim je bila namenjena. Bila je to zares ljudska kultura in se zato mogla skozi polna tisočletja ohraniti in držati v precepu močnejših kultur. To pa je bila močno zaradi tega, ker je branila življenjske interese ljudstva, ker je oprala na ljudstvo in izražala željo njegovega jezika. Glagolica je tudi dala ustrezno dostojanstvo določenim nacionalnim kulturam.

Tudi izraz premišljeni črk, torej tiska, ni izbral glagolske pisave. Komaj 40 let po izumu tiska je izšla že prva knjiga tiskana v glagolici.

Umetnostni «happening» s Hamletom zmagovalcem

Je že nekaj let, odkar je bil v newyorškem slikarskem okolju pri «happening» kot ekstremnem izraz njih ustvarjanja. V kulturnejši obliki, brez obmetavanja z barvami, moko in sladkorjem, smo ga pa v Trstu prvič doživeli pred dnevi v Eksperimentalnem gledališču Annamarije Fama pod naslovom «Amleto vincitore: avvenimento». Zamislil si je mladi slikar Mario Piccolo Sillani, zvečer na spremeljavo pa je pripravil Ottavio Corrado. Sodelovali so pri tem stedihi mladi slikarji in pesniki: Adriano Bon, Sergio Carraro, Guido Coderini, Jerry Ferraro, Oscar Grise, Giuliana Malfatti, Vanna Zorzenon. Ter skupina «soporecnikov» pomenih med gledalce, ki so začeli tazo kisanje Hamleta motiti z vmesnim deklamiranjem citatov Freudu, Marxu, Marcuseju, De Chardinu, Maju, Chevaru in Dutschkeju, medtem ko se je klasični dialog projiciral na steno.

Ta spopad novega s starim je učinkovito podprl utroglavi film uličnega življenja, smenega iz drevocega avtomobila. Središče vsega pa je bil mlad sodobni človek, Hamlet, stoječ v otroški postelji z zascitno mrežo, ki mu življenje in svet ponujata bleščeče darove, odkrivanja in podobno, a mu v mrežo nameteča le kup nepotrebnega nesmisla. Dušno od tujevanje je dobro podala Ofelija, ki ga namesto z ljubeznijo objusje s papirnati svetom revij.

«Tem «dogajanjem», kar je masa prestava «happeninga», pa iz temnega ozadja oblasti, posebej iz ostriro trizobnika stalno spodbuja Hamleta. Ko ta klone pred razočarjanjem. Atomsko-astro-nautska doba pa mu končno nametne vrsto nevarnih tehničnih izumov, s katerimi Hamlet, v našnjem okolju ubije do skrajnosti zbegani človek ubije vse prejšnje zamajevalce a tudi Ofelijo, lastno čustvo duha. Ko pa hoče umčiti se krajjo-oblast in sebe, to orožje ne deluje. Nujen je za to povratek v pravadnost življenja, ker le starinsko budoilo, ki si ga Hamlet zasedi v telo in ka-

terega realistično dejanje se postopoma projicira na platno, doseže cilj, hkrati pa tudi doseže, da s smrtjo človeka izgine tudi oblast, ki je torej le njegova projekcija v prostoru in času.

Številni gledalci so to občutili kot logičen zaključek konca in ga nagradili s plaskanjem. Ta pa bi ne bil «happening», če se ne bi nadaljeval s pometanjem dvoran in sprejemom igralcev-ustvarjalcev, ki so uprizorili farsno Hamletovega pogreba, kar je pa seveda v nas prekinilo on tok simpatije do tragike mladega človeka danšnjosti v borbi z neenakimi življenjskimi zahtevki, ki presegajo njegove moči.

MILKO BAMBIĆ

Zakaj Meštrovičev salon v Vrpolju?

V Vrpolju pri Slabemskem Brodu bodo zgradili umetniški paviljon, ki ga bodo pomenovali po svojem velikem somesniku slovitem kiparju Ivanu Meštroviču. V kraju imajo tudi umetniško-kulturno društvo, ki nosi ime po tem velikem umetniku. Čigar sloves je segel in sega daleč preko meje Jugoslavije. Od tedaj sedaj Vrpolje kot rojstni kraj I. Meštroviča, ko pa smo vedno mislili in tudi povsod brali, da je Meštrovič iz Otavice pri Drnišu?

In vendar se je Meštrovič rodil prav v Vrpolju, kjer je njegovo celo tedaj delal pri gradnji proge Vrpolje-Samac. Sem sta bila umetnikova roditelja prišla iz rodni Otavice, kamor sta se tudi vrnila, ko je bil mlajši Ivan star komaj leto dni. Meštrovičeva mati Maria je svojega poznejšega velikega sina Ivana povila v železniškem vagonu, ki je bil na razpolago delavcem, ki so gradili železnico. Nato so se starši preselili v neko hišo v kraju samem, čez leto dni pa so se vrnili v rojstni kraj, kjer je mladi Meštrovič preživel svoja otroška leta, preden se je napotil na veliko pot v svet.

POJAV SAMOMORA PO SVETU

Razlogi samomorov v Italiji in drugod

Kaj povedo podatki iz 21 dežel - Potreba po preventivnem zdravljenju in ustreznih sredstvih

Svetovna zdravstvena organizacija je pred kratkim objavila zbiranje statistične podatke, podkrepanje s številkami, o smrtnosti zaradi samomorov, nanašajoče se na 21 dežel. Pojav samomora je star, kolikor je star človek sam, in ni podatek za primerjavo, da bi jih bilo natančno ugotoviti, ali jih je bilo nekdo več kot danes. Na vsak način predstavlja zaskrbljujoč problem, s katerim so se ljudje od vedno ukvarjali ter ga peoučavali.

Italija sodi med dežele z najmanjšim številom samomorilcev in je na zadnjih lestvicah na zdajnjem mestu. Slej ko prej gre iskati vzrok za to tudi v značaju ljudstva, katerega bistvene poteze se izražajo v njegovi radoživosti, življenjskem optimizmu

